

Rize’de Kurulan Belediye Teşkilatlarının Tarih- çesine Genel Bir Bakış

SİNAN BAŞARAN^a

Geliş Tarihi: 24.04.2018 | Kabul Tarihi: 20.06.2018

Öz: Çalışma, Rize’de kurulan belediye teşkilatlarını konu almaktadır. Rize’de üçü Osmanlı döneminde, on sekizi Cumhuriyet döneminde olmak üzere toplam yirmi bir belediye teşkilatı kurulmuştur. 1580 Sayılı Kanun’a göre belediye kurulabilmesi için yeterli nüfus şartını sağlamayan üç merkezde belediye teşkilatı ancak bu merkezler ilçe olduktan sonra kurulabilmiştir. Merkeze yakın köylerin katılımıyla pek çok ilçe ve belde de zamanla belediye sınırları genişlemiştir. Daha sonra nüfusu iki binin altına düşen Gündoğdu, Güneyce ve Yolbaşı belediyeleri kapanmıştır. Günümüzde vilayette biri il, on biri ilçe ve altısı belde belediyesi olmak üzere toplam on sekiz belediye teşkilatı faal olarak bulunmaktadır. Birinci ve ikinci el kaynaklardan yararlanılarak hazırlanan bu çalışmada; Rize’de ki belediye teşkilatlarının kuruluş süreçleri ve kuruluş tarihleri ile ilgili eksikliklerin giderilmesi ve hatalı bilgilerin düzeltilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Rize, Pazar, belediye, idari yönetim, teşkilat, tarih.

^a Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü
sinanbasaran_@hotmail.com

A General Outlook on the History of Municipal Organizations Established in Rize

Abstract: The present study covers municipal organizations established in Rize. A total of twenty municipalities were established in Rize. Three of them were established in the Ottoman period and the rest were established in the Republican period. Municipal organization in three centers which could not provide sufficient population for the establishment of municipality according to the Law No. 1580 was established only after these centers became districts. With the involvement of the villages close to the center, municipal borders of many districts and towns expanded over time. Gündoğdu, Güneyce and Yolbaşı municipalities whose population had fallen below two thousand were closed down. Today, there are a total of 18 active municipal organizations. One of them is a province municipality, eleven of them are district municipalities, and the rest are town municipalities. In this study, which was prepared by using primary and secondary sources, it is aimed to eliminate deficiencies related to establishment processes and establishment dates of municipal organizations in Rize and to correct erroneous information.

Keywords: Rize, Pazar, municipality, administrative management, organization, history.

© Başaran, Sinan. "Rize'de Kurulan Belediye Teşkilatlarının Tarihçesine Genel Bir Bakış." *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 15 (2018), 209-231.

Giriş

Osmanlı'da batılı anlamda ilk belediye örgütlenmesi Tanzimat dönemine denk gelir. 1855'te İstanbul Şehremaneti bu belediyelerin ilki olsa da modern anlamda ilk belediye, 1857'de Galata ve Beyoğlu bölgesinde kurulan Altıncı Daire-i Belediye-si'dir¹. 1867 yılında çıkartılan *Vilâyet Dâhilinde Olan Şehir ve Kasabalarda Teşkil Olunacak Dâire-i Belediye Meclislerinin Sûreti Tertîbi ve Memûrlarının Vezâifi Hakkında Talimât* ve ona bağlı olarak hazırlanan *Dâire-i Belediye Meclisinin Vezâif-i Umûmiyesi Hakkında Talimât* ile Osmanlı Devleti taşra yönetiminde belediyelerin kurulmasına başlanmıştır. Vilayet yönetimini yeniden düzenleyen 22 Ocak 1871 tarihli *İdâre-i Umûmiye-i Vilâyet Nizâm-nâmesi* ile de belediye teşkilatlarının yasal temeli oluşturulmuştur. Nizamname vilayet, sancak ve kaza merkezlerinde belediye teşkilatı açılmasını öngörmektedir². 5 Ekim 1877'de yürürlüğe giren *Vilayetler Belediye Kanunu*'ndan sonra taşrada belediye teşkilatları yaygınlaşmaya başlamıştır³. Vilayetler Belediye Kanunu, 1930'a kadar yürürlükte kalmıştır. 1930 yılında *1580 Sayılı Belediye Kanunu* kabul edilmiştir. Bu kanunla; bir yerde belediye teşkilatı kurulabilmesi için nüfusunun iki binin üzerinde olması ya da vilayet veya kaza merkezi olması hükmü

¹ Osman Nuri Ergin, *Mecelle-i Umûr-ı Belediye* (İstanbul: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür İşleri Daire Başkanlığı, 1995), 3:1308-1310; Osman Nuri Ergin, *İstanbul Şehremaneri*, haz., Ahmed Nezih Galitekin (İstanbul: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür İşleri Daire Başkanlığı, 1996), 30-31; Fuat Yörükoğlu, "Türk Belediyeciliğinin Gelişim Süreci", *Mevzuat Dergisi*, sy. 135, (2009). Url: <https://www.mevzuatdergisi.com/2009/03a/02.htm>; Mehmet Seyitdanlıoğlu, *Tanzimat Döneminde Modern Belediyeciliğin Doğuşu* (İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2010), 3-5; İlber Ortaylı, *Tanzimat Devrinde Osmanlı Mahalli İdareleri (1840-1880)* (Ankara: Türk Tarih Kurumu, 2000), 133. Ortaylı, kitabında İstanbul Şehremanetinin kuruluş tarihini 2 Zilhicce 1271 olarak belirtmekle birlikte miladi takvime çevirirken yılı, 1855 yerine 1854 olarak vermiştir. Bk. Ortaylı, *Osmanlı Mahalli İdareleri*, 133.

² Ergin, *Mecelle-i Umûr-ı Belediye*, 3:1522; Seyitdanlıoğlu, *Modern Belediyeciliğin Doğuşu*, 7-8, 96; Bilal Eryılmaz, *Tanzimat ve Yönetimde Modernleşme* (İstanbul: İşaret Yayınları, 1992), 212. Kanunlarla ilgili ayrıca bk. Osman Nuri Ergin, *Mecelle-i Umûr-ı Belediye*.

³ Eryılmaz, *Tanzimat ve Yönetimde Modernleşme*, 213; Ergin, *Mecelle-i Umûr-ı Belediye*, 3:1524-1525.

getirilmiştir⁴. 1580 Sayılı Belediye Kanunu yerini 2005'te yürürlüğe giren 5393 Sayılı Belediye Kanunu'na bırakmıştır ve bu kanun hâlâ yürürlüktedir⁵. Belediyeciliğe dair yukarıda bahsedilen düzenlemeler dışında Tanzimat'tan günümüze kadar yapılan pek çok düzenleme bulunmaktadır⁶.

Çalışma geçmişten günümüze Rize'de kurulan belediye teşkilatlarını konu almaktadır. Konu kapsamında bilgilerine ulaşılabilen köylerin belediye sınırlarına dâhil edilme süreçlerine de değinilmiştir. Birinci ve ikinci el kaynaklardan yararlanılarak hazırlanan bu çalışmayla Rize'deki belediye teşkilatlarının kuruluş süreçleri ve kuruluş tarihleri ile ilgili eksikliklerin giderilmesi, hatalı bilgilerin düzeltilmesi ve bu yöndeki çalışmalara kaynakça temin edilmesi hedeflenmiştir.

İl ve İlçe Belediye Teşkilatları

Günümüzde Rize Vilayeti (merkez ilçe hariç), on bir ilçeden oluşmaktadır. Tüm bu ilçelerde ve il merkezinde belediye teşkilatlarının kuruluşu şu dönemlerde gerçekleşmiştir:

Osmanlı'dan Cumhuriyet dönemine 389 belediye devredilmiştir⁷. Bu belediyelerin üçü Rize [merkez belediyesi], Atina (Pazar) ve Mapavri (Çayeli) belediyeleridir. Bunlardan Rize Belediyesi, Rize'nin Trabzon Merkez sancağının kazası olduğu dönemde kurulmuştur. Ancak belediyenin kuruluş tarihi tam olarak bilinmemektedir. 1869 tarihli ilk Trabzon Vilayet Salnamesi'nde Rize'de belediye teşkilatının var olduğu görülmektedir. Bu da 1867'de çıkartılan talimatlardan⁸ sonra kurulduğunu göstermektedir. Belediyenin bilinen ilk başkanı İsmail Efen-

⁴ 1580 sayılı Belediye Kanunu, 2. Madde, *Resmî Gazete*, sy. 1471, 14 Nisan 1930, 1. Ayrıca bk. "Köy kanunu lâyihası ve Adalet Komisyonu düşüncesiyle içişleri Komisyonu raporu", *TBMM Tutanak Dergisi*, dönem 9, c. 22, birleşim 86 (1953): 358, 362. url: <https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d09/c022/tbm09022086.pdf>.

⁵ Yörükoğlu, "Türk Belediyeciliğinin Gelişim Süreci".

⁶ Bilgi için bk. Ergin, *Mecelle-i Umûr-ı Belediye*; Ahmed Akgündüz, *Osmanlı Devletinde Belediye Teşkilâtı ve Belediye Kanunları* (İstanbul: OSAV, 2005).

⁷ Özer Bostanoğlu, "Türk Belediyeciliğinde Güncel Tarihsellik", *Amme İdaresi Dergisi* 23, sy.2(1990): 79.

⁸ Talimat adları için bk. "Giriş".

di'dir⁹. 1881'de belediye sınırlarında 36 mahalle mevcuttur¹⁰. 1932'de bu sayı 32'ye düşmüştür¹¹. 1968'de Pehlivantaşı köyünün Canpolat adlı kısmı¹², 1969'da Engindere¹³, 2000'de Pehlivantaşı¹⁴, 2012'de Çifttekavak ve Alipaşa¹⁵ köyleri Rize belediye sınırlarına dâhil edilmiştir. Günümüzde mahalle sayısı 46'dır¹⁶.

Pazar Belediyesi, Pazar'ın Lazistan sancağının kazası olduğu dönemde - çok büyük ihtimalle - 1871 tarihli Vilayet Nizamnamesi'nin ardından aynı yıl içerisinde kurulmuştur¹⁷. Bilinen ilk başkanı Hacı İsmail Ağa'dır¹⁸. 1931'de kazanın mahalle sayısı bir iken¹⁹ belediye sınırlarının yıllar içerisinde genişlemesiyle bu sayı artmıştır. 1932'de Bubleysisüfla (Buleb-i Süfla) köyü,²⁰ 1953'te Hoşneşin ve Nogadiha köyleri²¹, 1954'te Yukarı Bulep

⁹ Trabzon Vilayet Salnamesi, H. 1286/1869, 1:40.

¹⁰ Trabzon Vilayet Salnamesi, H. 1305/1887, 13:173.

¹¹ Devlet Salnamesi 1926-1927 (t.y.), 876.

¹² Belediye sınırlarına dâhil olmak için yapılan oylamaya, bölgenin 111 seçmeninden 97'si katılmış ve tamamı *evet* oyu kullanmıştır. Oylamanın ardından Rize Belediye Meclisinin kararı ve Danıştay Üçüncü Dairesinin 3 Mayıs 1968 tarihli oybirliğiyle Canpolat, Rize belediye sınırlarına dâhil edilmiştir. *Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi (BCA)*, 30.11.1.0/335.22.16, 21 Haziran 1968, 4.

¹³ Öncesinde Taşlıdere köyüne bağlı iken buradan ayrılarak müstakil bir köy olan Engindere'de belediye sınırlarına dâhil olmak için yapılan oylamaya, köyün 175 seçmeninden 124'ü katılmış ve hepsi *evet* oyu kullanmıştır. Ardından 30 Nisan 1969 tarihli Danıştay kararıyla Engindere, Rize belediye sınırlarına dâhil edilmiştir. *Memleket*, sy. 108, 21 Ocak 1960, 1; *BCA*, 30.11.1.0/345.24.16, 5 Haziran 1966, 4.

¹⁴ İçişleri Bakanlığının 2000/464 sayılı kararı. *Resmî Gazete*, sy. 24034, 29 Nisan 2000, 8.

¹⁵ İçişleri Bakanlığının 2012/433 sayılı kararı. *Resmî Gazete*, sy. 28369, 30 Temmuz 2012.

¹⁶ Mahalle adları için bk. "Mülki İdare Birimleri" erişim 10 Ekim, 2017, <https://www.e-icisleri.gov.tr/Anasayfa/MulkiIdariBolumleri.aspx>; Rize Merkez İlçe Seçim Kurulu Başkanlığı, görüşme 12 Aralık 2017.

¹⁷ Bazı kaynaklarda Pazar belediyesinin 1854 yılında kurulduğu ifade ediliyorsa da kaynak belirtilmeden verilen bu bilginin yanlış olduğu açıktır. Bk. *Pazar İlçesi*, (Ankara: Pazarlılar Kültür ve Dayanışma Derneği, 2006), 11-12.

¹⁸ Trabzon Vilayet Salnamesi (H. 1288/1871), 2:53.

¹⁹ Rize, sy. 44, 16 Haziran 1932, 6.

²⁰ *BCA*, 30.11.1.0/69.7.13, 2 Mart 1932, 3; Dâhiliye Vekâleti Nüfus Müdüriyeti Umumiyesi, *Son Teşkilat-ı Mülkiye'de Köylerimizin Adları* (İstanbul: Nüfus Müdüriyeti Umumiyesi Yayınları, 1928), 619.

²¹ Danıştay Genel Kurulunun 14.04.1952 tarih ve 52/94, 52/102 sayılı kararı, *Resmî Gazete*, sy. 8311, 17 Ocak 1953, 5309. Belediye sınırlarına dâhil olmak için yapılan oylamaya, Nogadiha Köyündeki 311 seçmenden 222'si ve Hoşneşin Köyündeki 54 seçmenden 43'ü olmak üzere toplam 265 kişi seçime iş-

köyü²², 1970'de İkiztepe köyü²³ ve 1972'de Yemişli köyünün Beyaztaş kısmı²⁴ mahalleye dönüştürülerek belediye sınırlarına dâhil edilmiştir. Günümüzde 10 mahallesi bulunmaktadır²⁵.

Çayeli Belediyesi, Çayeli'nin bucak olduğu dönemde 1920 yılında kurulmuştur²⁶. İlk başkanı Hacı Maksut Ketenci'dir²⁷. 1944'te ilçe olduğunda belediye sınırlarında yer alan mahalleleri; Eskipazar, Büyüktaşhane, Çataklıhoca, Caferpaşa, Şairler, Kesmetaş, Küçüktaşhane, Limanköy, Yaka ve Yenipazar'dır²⁸. 1956 yılında da Sabuncular köyü dâhil edilmiştir²⁹. Rize'nin kalabalık ilçelerinden biri olan Çayeli'nin günümüzde belediye sınırları içerisinde 17 mahallesi bulunmaktadır³⁰.

Fındıklı belediye teşkilatı, nüfusu yeterli gelmediği için³¹ 1580 Sayılı Kanun hükmünce, ilçe olduğu 1948 yılında kurula-

tırak etmiştir. Seçim sonucunda Nogadiha Köyünden 211 kişi ve Hoşneşin Köyünden 42 kişi belediyeye dâhil olma yönünde oy kullanmıştır. *BCA*, 30.11.1.0/235.37.17, 27 Aralık 1952, 2.

²² Belediyeye bağlanma yönünde yapılan oylamaya köyün 366 seçmeninden 292'si iştirak etmiş ve hepsi olumlu oy kullanmıştır. *BCA*, 30.11.1.0/247.35.19, 28 Ekim 1954, 3.

²³ Danıştay Üçüncü Dairesinin 6/5/1970 tarih ve 1970/175 -179 sayılı kararı *Resmî Gazete*, sy. 13541, 7 Temmuz 1970, 23. Belediye sınırlarına dâhil olmak için yapılan oylamaya köyün 254 seçmeninden 163'ü katılmış; 162 kişi *evet* ve 1 kişi *hayır* oyu kullanmıştır. *BCA*, 30.11.1.0/355.25.5, 29 Haziran 1970, 5.

²⁴ Belediye sınırlarına dâhil olmak için yapılan oylamaya Beyaztaş bölgesindeki 84 seçmenin 81'i katılmış ve tamamı *evet* oyu kullanmıştır. *BCA*, 30.11.1.0/376.16.12, 29 Şubat 1972, 4.

²⁵ Mahalle adları için bk. "Mahalle Muhtarları" erişim 12 Aralık, 2017, <http://www.pazar.bel.tr/tr/Icerik.ASP?ID=76>.

²⁶ *Başbakanlık Osmanlı Arşivi (BOA)*, DH.UMVM, No. 86.63.1, R. 2 Mayıs 1336/1920, 2.

²⁷ "Çayeli Belediyesi Eski Başkanlarımız", erişim 12 Aralık, 2017, <https://www.cayeli.bel.tr/tr/186/KURUMSAL/ESKI-BASKANLAR>.

²⁸ İçişleri Bakanlığının 4642 sayılı Kanun'la yeniden kurulmuş olan 16 kaza sınırları. *Resmî Gazete*, sy. 5800, 5 Eylül 1944, 7584.

²⁹ Devlet Şurasının 24.10.1955 tarih 55/311-310 sayılı kararı, *Resmî Gazete*, sy. 9196, 2 Ocak 1956, 1. Sabuncular köyünün Çayeli Belediye sınırlarına dâhil edilmesini öngören oylamaya köyün mevcut 312 seçmeninden 250'si katılmış ve 246'sı *evet* oyu kullanmıştır. Çayeli'nin mevcut 3.165 seçmeninden 1.892'si oylamaya katılmış ve 1.874'ü *evet* ve 18'i *hayır* oyu vermiştir. *BCA*, 30.11.1.0/254.43.21, 24 Ekim 1955, 4.

³⁰ Mahalle adları için bk. "Mülki İdare Birimleri" erişim 12 Aralık, 2017, <https://www.e-icisleri.gov.tr/Anasayfa/MulkiIdariBolumleri.aspx>.

³¹ Fındıklı merkez (Gavre) nüfusu 1945'de 761'dir. Başbakanlık İstatistik Genel Müdürlüğü (BİGM), 21.10.1945 *Genel Nüfus Sayımı* (t.y.), 159.

bilmiştir³². İlk başkanı İrfan Ataç'dır³³. 1950'de ilçenin Aksu ve Tatlısu köyleri³⁴ ile 1954'te Yeniköy köyüne bağlı Mekiskir³⁵ ve Yeniköy mahalleleri Fındıklı Belediye sınırlarına dâhil edilmiştir³⁶. Aynı köyün Paçva (Baçva)³⁷ ve Maçkadu adlı kısımları ile Sümer köyünün Çatalçeşme adlı kısmı da 1971'de belediye sınırlarına dâhil edilecektir³⁸. Günümüzde ilçenin sekiz mahallesi bulunmaktadır³⁹.

İkizdere belediye teşkilatı, nüfusu yetmediği için (Fındıklı'daki durumla aynı) bucağın 1952'de ilçe olmasından sonra kurulmuştur⁴⁰. İlk başkanı Murat Ardal'dır⁴¹. 1954'te ilçenin

³² İlçe olma kararı ile ilgili bk. 11.6.1947 tarih 5071 sayılı Kanun. *Resmî Gazete*, sy. 6635, 18 Haziran 1947, 12506.

³³ Hamdi Yazıcı, *Fındıklı ve Çevresi* (Karadeniz Matbaası, 1984), 117.

³⁴ Danıştay Genel Kurulunun 4.7.1949 tarih ve 167-49/162 sayılı kararı. *Resmî Gazete*, sy. 7433, 15 Şubat 1950, 1. Belediye sınırlarına katılmak için yapılan oylamaya Tatlısu köyündeki 254 seçmenden 134'ü katılmış; 125'i *evet* ve 9'u *hayır* oyu kullanmıştır. Köyün belediye sınırlarına katılması hususunda Fındıklı'daki 388 seçmenden 66'sının katıldığı oylamada, 63'ü *evet* ve 3'ü *hayır* oyu kullanmıştır. Aksu köyü için yapılan oylamaya köyün 482 seçmeninden 292'si katılmış ve 288'i *evet*, 4'ü *hayır* oyu kullanmıştır. Aksu için Fındıklı'daki seçmenlerden 57'si oylamaya katılmış; 47'si *evet* ve 10'u *hayır* oyu kullanmıştır. *BCA*, 30.11.1.0/211.4.15, 10 Haziran 1949, 1.

³⁵ Günümüzdeki adı Sahil Mahallesi'dir.

³⁶ Devlet Şurası Genel Heyetinin 30.09.1954 tarih 54/277, 54/260 sayılı kararı, *Resmî Gazete*, sy. 8857, 19 Kasım 1954, 1. Yapılan oylamaya Yeniköy'ün 534 seçmeninden 237'si iştirak etmiş ve 233'ü belediyeye bağlanma yönünde oy kullanmıştır. İlçenin 1.466 belediye seçmeninden oylamaya katılan 172 kişinin 166'sı da bu katılımın olması yönünde oy kullanmıştır. *BCA*, 30.11.1.0/248.36.1, 8 Eylül 1954, 3

³⁷ Günümüzdeki adı Yenimahalle'dir.

³⁸ İçişleri Bakanlığının 9137 sayılı kararı. *Resmî Gazete*, sy. 13776, 12 Mart 1971, 32. Paçva'nun ve Maçkadu'nun belediye sınırlarına dâhil edilmesi için yapılan oylamaya 80 seçmenden 47'si katılmış ve tamamı *evet* oyu kullanmıştır. *BCA*, 30.11.1.0/362.9.13, 27 Şubat 1971, 4. Çatalçeşme için 16 seçmenden 15'i oylamaya katılmış, 13 *evet* ve 2'si *hayır* oyu kullanmıştır. *BCA*, 30.11.1.0/361.7.20, 27 Şubat 1971, 4

³⁹ Mahalle adları için bk. "Mülki İdare Birimleri", erişim 14 Aralık, 2017, <https://www.e-icisleri.gov.tr/Anasayfa/MulkiIdariBolumleri.aspx>.

⁴⁰ İkizdere merkez (Çağrankaya) nüfusu 1950'de 1.197'dir. Başbakanlık İstatistik Umum Müdürülüğü, 22 Ekim 1950 *Umumi Nüfus Sayımı* (Ankara, 1954), 317. İlçe olma kararı için bk. 19.06.1952 tarih ve 5967 sayılı Kanun. *Resmî Gazete*, sy. 8144, 28 Haziran 1952, 1.

⁴¹ Orhan Naci Ak, *Rize'nin Yönetim Tarihi* (Rize: Çınar Eğitim Kültür ve Yardımlaşma Derneği Yayınları, 2008), 57.

Kirazlı köyü, belediye sınırları içerisinde alınacaktır⁴². Günümüzde ilçenin yedi mahallesi vardır⁴³.

İyidere belediye teşkilatı, İyidere'nin bucak olduğu dönemde Fethiye, Fıçıtası, Çanakçeşme ve Yapraklar köylerinin katılımıyla 24 Kasım 1952'de kurulmuştur⁴⁴. İlk başkanı Şevki Hantal'dır⁴⁵. Bucağa bağlı Hazar köyü, 30 Haziran 1959 tarihli Cumhurbaşkanlığı onayıyla⁴⁶, Sarayköy köyü 18 Mart 1960 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan kararlar ile İyidere sınırlarına dâhil edilmiştir⁴⁷. Günümüzde sekiz mahallesi bulunmaktadır⁴⁸.

Kalkandere belediye teşkilatı, Kalkandere'nin bucak olduğu dönemde 13 Ocak 1953 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan kararın ardından Tatlısu, Kuruköy, Kızıltoprak, Dağdibi, Taşçılar ve Medrese köyleri birleştirilerek kurulmuştur⁴⁹. İlk başkanı

⁴² Devlet Şurası Genel Heyetince verilen 13.9.1954 tarih ve 54/234/229 sayılı karar, *Resmî Gazete*, sy. 8859, 22 Kasım 1954, 1. Yapılan oylamaya, İyidere belediye seçmeninden 632 kişiden 116'sı ve Kirazlı Köyünden 417 seçmeninden 118'i iştirak etmiştir. Kirazlı Köyü seçmeninden 115 kişi belediyeye katılma yönünde ve İyidere seçmeninden 113 kişide bu katılımın olması yönünde oy kullanmıştır. *BCA*, 30.11.1.0/248.36.2, 16 Temmuz 1954, 9. Seçime dair verilen bilgiler dönemin gazetesinde haber ile tutmamaktadır. Burada arşiv belgesi esas alınmıştır. Gazetede yer alan bilgiler için bk. *Zümrüt Rize*, sy. 777, 22 Ocak 1954, 1.

⁴³ Mahalle adları için bk. "Mülki İdare Birimleri", erişim 14 Aralık, 2017, <https://www.e-icisleri.gov.tr/Anasayfa/MulkiIdariBolumleri.aspx>.

⁴⁴ Danıştay Genel Kurulunun 24.11.1952 tarih ve 52/261, 52/282 sayılı kararı, *Resmî Gazete*, sy. 8345, 26 Şubat 1953, 5605-5606; *Zümrüt Rize*, sy. 411, 15 Şubat 1953, 1. İyidere'de belediye kurulması için yapılan oylamaya, Fethiye köyünden 138 kişi, Fıçıtası köyünden 203 kişi, Çanakçeşme köyünden 80 kişi ve Yapraklar köyünden 273 kişi olmak üzere toplam 694 seçmen katılmış ve bunların 483'ünün belediye teşkili yönünde oy vermesi neticesinde, toplam nüfusu 2.256 olan adı geçen bu dört köyden müteşekkil İyidere belediyesi kurulmuştur. *BCA*, 30.11.1.0/236.2.10, 09 Ocak 1953, 7.

⁴⁵ "Eski Başkanlar", erişim 17 Aralık, 2017, <http://www.iyidere.bel.tr/eskibaskanlar>; Ak, *Rize'nin Yönetim Tarihi*, 58.

⁴⁶ Yapılan oylamaya, Hazar köyünün 328 seçmenin 264'ü katılmış ve 174'ü belediyeye katılma lehinde oy verirken, geri kalan 90 seçmen aleyhte oy vermiştir. *BCA*, 30.11.1.0/276.19.3, 15 Mayıs 1959, 5.

⁴⁷ Devlet Şurası Genel Kurulunun 25.01.1960 tarih ve 60/86-23 sayılı kararı, *Resmî Gazete*, sy. 10460, 18 Mart 1960, 1. Köyün toplam 204 seçmeninden 128'inin katıldığı oylamada tüm seçmenler belediyeye katılma yönünde oy vermiştir. *BCA*, 30.11.1.0/281.8.1, 11 Ocak 1960, 12.

⁴⁸ Mahalle adları için bk. "Mülki İdare Birimleri", erişim 14 Aralık, 2017, <https://www.e-icisleri.gov.tr/Anasayfa/MulkiIdariBolumleri.aspx>.

⁴⁹ Danıştay Genel Kurulunun 29.09.1952 tarih ve 52/208, 52/218 sayılı kararı, *Resmî Gazete*, sy. 8307, 13 Ocak 1953, 5281; *Zümrüt Rize*, sy. 418, 22 Şubat

Alibey Yılmaz’dır⁵⁰. 1971’de ilçeye bağlı Yolbaşı Köyünün Yıldızlı adlı kısmı bu köyden ayrılarak *Yenimahalle* adıyla Kalkandere belediye sınırlarına dâhil edilmiştir⁵¹. Günümüzde Kalkandere’nin on iki mahallesi bulunmaktadır⁵².

Ardeşen Belediyesi, Ardeşen’in ilçe statüsüne kavuştuğu 1953 yılında kurulmuştur⁵³. İlk belediye başkanı Muhammet Kabaoğlu’dur⁵⁴. Belediye kurulduktan sonra yakın köyler zamanla belediye sınırlarına dâhil edilmeye başlanmıştır. Bu köylerden Cibistas, Kuvançari⁵⁵, Okurdüle (Okordüle)⁵⁶ ve Siyat⁵⁷ köyleri 11 Mart 1954 tarihli Resmî Gazete’de yayınlanan kararın ardından belediye sınırlarına dâhil edilmişlerdir⁵⁸. Günümüzde

1953, 1. Belediye teşkilatı kurulması için yapılan oylamaya, seçim hakkına haiz; 762 nüfuslu Medrese köyünden 318 kişiden 223’ü, 487 nüfuslu Kızıltoprak köyünden 181 kişiden 116’sı, 658 nüfuslu Tatlısu köyünden 250 kişiden 168’i, 413 nüfuslu Dağdibi köyünden 169 kişiden 125’i ve 359 nüfuslu Kuruköy’den 142 kişiden 90’ı, 178 nüfuslu Taşçılar köyünden 56 kişiden 33’ü olmak üzere toplam 1.116 seçmenden 755’i katılmış ve 753’ünün belediye teşkili yönünde oy vermesi neticesinde, toplam 2.857 nüfusu bulan adı geçen 6 köyün birleşmesiyle Kalkandere Belediyesi kurulmuştur. *BCA*, 30.11.1.0/235.37.18, 23 Aralık 1952, 1.

⁵⁰ “Kuruluştan Günümüze Başkanlarımız”, erişim 16 Aralık, 2017, <http://www.kalkanderehaber.com/kalkandere/-kurulustan-gunumuz-belediye-baskanlarimiz-/2203>; Ak, *Rize’nin Yönetim Tarihi*, 58.

⁵¹ Yıldızlı semtinin 137 seçmeninden 97’si tarafından yapılan başvuruyu neticesinde semtin, Kalkandere belediye sınırları içine alınmasına karar verilmiştir. *BCA*, 30.11.1.0/362.11.4, 27 Aralık 1971, 4.

⁵² Mahalle adları için bk. “Mülki İdare Birimleri”, erişim 14 Aralık, 2017, <https://www.e-icisleri.gov.tr/Anasayfa/MulkiIdariBolumleri.aspx>.

⁵³ İlçe olma kararı ile ilgili bk. 27.02.1953 tarih ve 6068 sayılı Kanun. *Resmî Gazete*, sy. 8349, 3 Mart 1953, 5706. Aslında Ardeşen’de belediye kurulması için 1943’te bir girişimde bulunulmuştu. Ardeşen merkez köy ile Cibistas (Belgede bu köyün adı yanlış olarak “Cibilis” şeklinde yazılmıştır. Bu köy, daha sonra Çiftkavak ve Kavaklıdere adlarında iki ayrı mahalleye dönüşmüştür) ve Sifat/Sifat (Pirinçlik köyü) köylerinin katılımıyla belediye kurulması düşünülmüş; gerekli nüfus sağlanmasına rağmen, bu köylerin gelirlerinin belediye teşkilatının masraflarını karşılamaya yetmeyeceği ve bölgede belediye teşkilatının köy kanunundan daha faydalı bir sonuç veremeyeceği gerekçeleriyle bundan vazgeçilmişti. *BCA*, 490.1.0.0/512.2057.1, 15 Mayıs 1943, 2-3.

⁵⁴ “Eski Başkanlar”, erişim 16 Aralık, 2017, <http://www.ardesen.bel.tr/Kurumsal/eski-baskanlar.html>.

⁵⁵ Günümüzdeki adı Elmalık Mahallesi’dir.

⁵⁶ Günümüzdeki adı Yayla Mahallesi’dir.

⁵⁷ Günümüzdeki adı Başmahalle’dir.

⁵⁸ Ardeşen belediye sınırlarına dâhil olmak isteyen yukarıda adı geçen köyle-

buranın 22 mahallesi bulunmaktadır⁵⁹.

Derepaşarı belediye teşkilatı, bucak olduğu dönemde Sarıyer, Tersane, Lazkoz⁶⁰, Eriklimanı ve Derepaşarı köylerinin birleşmesiyle 13 Mart 1954 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan kararla kurulmuştur⁶¹. İlk başkanı Yakup Yüzer’dir⁶². İlçenin Fıçıcılar ve Subaşı köyleri 14 Mayıs 1964 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan kararın ardından belediye sınırları içerisine alınmıştır⁶³. Günümüzde yedi mahallesi bulunmaktadır⁶⁴.

rin dışında diğer ikisi, Salinköy (Armağan köyü) ve Sıfat köyleridir. Yapılan oylamaya seçme hakkına haiz; Cibistas köyünden 422 kişiden 374’ü, Okurdüle köyünden 257 kişiden 158’i, Sıfat köyünden 374 kişiden 269’u, Siyat köyünden 369 kişiden 248’i, Kuvañçari köyünden 156 kişiden 110 ve Salinköy’ünden 289 kişiden 206’sı iştirak etmiştir. Oylama sonucu Salinköy dışındaki diğer tüm köylerin seçmenleri katılım yönünde oy kullanırken, Salinköy seçmenlerinden 91’i *evet*, 115’i ise *hayır* oyu kullanmıştır. Diğer taraftan Ardeşen belediye seçmenlerinden 354’ünün 286’sı oylamaya katılmış ve hepsi bahsi geçen köylerin belediye sınırlarına alınması yönünde oy kullanmıştır. Salinköy’den belediyeye bağlanmak için 225 kişinin imzalı ve mühürlü başvurusu bulunmasına rağmen sonucun olumsuz çıkması dikkat çekicidir. Sıfat köyünün katılma talebi; kaza merkezine 4.500 metre mesafede bulunuşu ve buraya belediye hizmetlerini götürmede zorluk çekileceği gerekçesiyle reddedilmiştir. *BCA*, 30.11.1.0/243.8.14, 18 Şubat 1954, 6; Devlet Şurası Umum Heyetince kabul edilen 22.2.1954 gün ve 54/73, 54/53 sayılı karar, *Resmî Gazete*, sy. 8655, 11 Mart 1954, 8562.

⁵⁹ Mahalle adları için bk. “Mülki İdare Birimleri”, erişim 16 Aralık, 2017, <https://www.e-icisleri.gov.tr/Anasayfa/MulkiIdariBolumleri.aspx>.

⁶⁰ Günümüzdeki adı Çalışkanlar Mahallesi’dir.

⁶¹ Devlet Şurası Umumi Heyetinin 22/2/1954 gün ve 54/74/70 sayılı kararı, *Resmî Gazete*, sy. 8657, 13 Mart 1954, 8616. Derepaşarı köyü merkezli belediye teşkilatının kurulmasını isteyen köyler; Fıçıcılar, Subaşı, Çeşme, Sarıyer, Tersane, Lazkoz, Eriklimanı ve Derepaşarı olmak üzere sekiz köydür. Sekiz köyün bu yönde yaptığı başvuru üzerine, bu köylerde bulunan 1.291 seçmenden 1008’inin iştirak ettiği seçimde 1005’i belediye kurulması yönünde oy kullanmıştır. Ancak yapılan incelemede Fıçıcılar, Subaşı ve Çeşme köylerinin uzak oluşları ve bu köylere belediyenin hizmet götürmesinin zor olacağı dikkate alınarak bu üç köy belediye sınırlarına dâhil edilmemiştir. Fıçıcılar ve Subaşı köyleri 10 yıl sonra 14 Mayıs 1964 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan kararından ardından belediye sınırları içerisine alınacaktır. Danıştay Genel Kurulunun 16.3.1964 tarih ve 964/47-68 sayılı kararı, *Resmî Gazete*, sy. 11703, 14 Mayıs 1964, 2; *BCA*, 30.11.1.0/243.8.15 (26 Şubat1954), 6.

⁶² <http://www.derepaşari.bel.tr/pages/eski-baskanlar.html>, (16 Aralık 2017); Ak, *Rize’nin Yönetim Tarihi*, 57.

⁶³ Danıştay Genel Kurulunun 16.3.1964 tarih ve 964/47-68 sayılı kararı, *Resmî Gazete*, sy. 11703, 14 Mayıs 1964, 2. Köylerin belediye sınırlarına dâhil olması için yapılan oylamaya Fıçıcılar köyünün 352 seçmeninden 274’ü katılmış; 272 kişi *evet* ve 2 kişi *de hayır* oyu kullanmıştır. Subaşı köyünün 147 seçmenin 113’ü oylamaya katılmış; 105 kişi *evet* ve 8 kişi *hayır* oyu kullanmıştır. *BCA*, 30.11.1.0/304.13.9, 26 Şubat 1964, 6

Çamlıhemşin belediye teşkilatı, bölgenin *Çamlıca* adıyla Ardeşen'in bucağı olduğu dönemde Yukarı Viçe⁶⁵, Aşağı Viçe⁶⁶, Makrevis⁶⁷, Sirt ve Mikron Kavak⁶⁸ köylerinin birleşmesiyle 30 Mart 1955 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan kararın ardından kurulmuştur⁶⁹. İlk başkanı Osman Kurtuluş'tur⁷⁰. Günümüzde on mahallesi bulunmaktadır⁷¹.

Hemşin belediye teşkilatı, Hemşin'in bucak olduğu dönemde Badara⁷², Bodullu (Bodollu)⁷³, Yeniköy ve Zuğaortaköy⁷⁴ köylerinin katılımıyla 11 Nisan 1955 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan kararın ardından kurulmuştur⁷⁵. İlk başkanı Mustafa Kobal'dır⁷⁶. Belediye günümüzde hâlâ bu beş mahalleden oluşmaktadır.

⁶⁴ Mahalle adları için bk. "Mülki İdare Birimleri", erişim 14 Aralık, 2017, <https://www.e-icisleri.gov.tr/Anasayfa/MulkiIdariBolumleri.aspx>.

⁶⁵ Günümüzdeki adı Yukarıçamlıca Mahallesi'dir.

⁶⁶ Günümüzdeki adı Aşağıçamlıca Mahallesi'dir.

⁶⁷ Günümüzdeki adı Konaklar Mahallesi'dir.

⁶⁸ Günümüzdeki adı Kavak Mahallesi'dir.

⁶⁹ Danıştay Şurası Genel Kurulunun 20.01.1955 tarih ve 1/31 sayılı kararı, *Resmî Gazete*, sy. 8968, 30 Mart 1955, 11420-11421. Belediye teşkilatı kurulması için yapılan oylamaya; Yukarı Viçe'nin 126 seçmeninden 72'si, Aşağı Viçe'nin 193 seçmeninden 106'sı, Makrevis'in 263 seçmeninden 138'i, Sirt'in 59 seçmeninden 39'u ve Mikronkavak'ın 171 seçmeninden 97'si katılmış ve hepsi *evet* oyu kullanmıştır. *BCA*, 30.11.1.0/250.8.11, 20 Ocak 1955, 7.

⁷⁰ "Belediye Tarihi", erişim 17 Aralık, 2017, <http://www.camlihemsin.bel.tr/sayfa/belediye-tarihi/85>; Ak, *Rize'nin Yönetim Tarihi*, 57.

⁷¹ Mahalle adları için bk. "Mülki İdare Birimleri", erişim 14 Aralık, 2017, <https://www.e-icisleri.gov.tr/Anasayfa/MulkiIdariBolumleri.aspx>.

⁷² Günümüzdeki adı Bahar Mahallesi'dir.

⁷³ Günümüzdeki adı Mutlu Mahallesi'dir.

⁷⁴ Günümüzdeki adı Ortaköy Mahallesi'dir.

⁷⁵ Hemşin'de belediye kurulması için başvuruda bulunan köylerde yapılan seçime, Zuga Ortaköy'ün 460 seçmeninden 245'i, Bodullu'nun 244 seçmeninden 155'i, Badara'nın 175 seçmeninden 129'u, Yeniköy'ün 216 seçmeninden 149'u ve Gomno'nun (Yaltkaya köyü) 224 seçmeninden 219'u katılmış ve hepsi olumlu oy kullanmıştır. Yapılan incelemede Gomno'nun Hemşin merkeze 5.9 km. uzaklıkta olmasından dolayı belediye hizmetlerinin buraya getirilmesinin mümkün olmadığı gerekçesiyle Gomno dışında adı geçen diğer köylerin mahalleye çevrilerek Hemşin Belediyesinin kurulmasına karar verilmiştir. *BCA*, 30.11.1.0/250.9.5, 17 Şubat 1955, 4; Devlet Şurası Genel Kurulunun 21.02.1955 tarih ve 55/48, 55/59 sayılı karar, *Resmî Gazete*, sy. 8978, 11 Nisan 1955, 1.

⁷⁶ "Eski Başkanlarımız", erişim 16 Aralık, 2017, <http://www.hemsin.bel.tr/Sayfa/Eski-Baskanlarimiz-55.html>.

Güneysu belediye teşkilatı, Güneysu'nun bucak olduğu dönemde 10 Ocak 1969 tarihinde Ulucami ve Küçükcamı köylerinin birleşmesiyle Ulucami merkez olmak üzere kurulmuştur⁷⁷. İlk belediye başkanı Yusuf Hazavitligil'dir⁷⁸. Günümüzde yedi mahallesi bulunmaktadır⁷⁹.

Belde Belediye Teşkilatları

Vilayette, günümüze kadar toplam dokuz belde belediye teşkilatı kurulmuştur. Bu belediyeler şunlardır:

Güneyce belediyesi; bölgenin merkez nüfusu iki binin altında olduğu için 1580 Sayılı Kanun hükmünce ilçe yapıldığı 1945 yılında kurulmuştur⁸⁰. Rize'nin Cumhuriyet döneminde kurulan ilk belediyesidir. İlk başkanı Veysel Köseoğlu'dur⁸¹. Belediyeye bağlı mahalleler; Çarşı, Kızıltepe, Köprübaşı, Kurtuluş ve Yeşiltepe'dir⁸². 1952'de ilçe merkezinin İkizdere'ye taşınmasıyla önce İkizdere'ye bağlı bir köy sonra bucak olan Güneyce'nin belediye teşkilatı, 2014 yılına kadar devam etmiştir. 6 Aralık 2012 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan, 2011 yılı nüfus sayımında nüfusu iki binin altına düşen bölgelerdeki belediye teşkilatlarının ilk mahalli idareler genel seçiminden geçerli olmak üzere kaldırılması kararının ardından Güneyce Belediyesi 30 Mart 2014 günü itibariyle kaldırılmış ve belde köye dönüştürülmüştür⁸³.

⁷⁷ Danıştay Üçüncü Dairesinin 5.11.1968 tarih ve 1968/415-427 sayılı kararı, Resmî Gazete, sy. 13097, 10 Ocak 1969, 2. Yapılan oylamada Ulucami köyünün 669 seçmeninden 287'si ve Küçükcamı köyünün 396 seçmeninden 164'ü evet oyu vermiştir. BCA, 30.11.1.0/340.46.21, 5 Kasım 1968, 5.

⁷⁸ Ali Topuz, *Ali Topuz Anlatıyor -I- Değişimi Yaşamak (1932-1972)*, söyleyişi, Hikmet Bila (İstanbul: Doğan Kitap, 2011), 25; Hakan Şeker Tavukçuoğlu, *Her Yönüyle Güneysu Rize* (İstanbul: Güneysu Sosyal Dayanışma ve Kültür Derneği Yayınları, 1996), 63.

⁷⁹ Mahalle adları için bk. "Mülki İdare Birimleri", erişim 17 Aralık, 2017, <https://www.e-icisleri.gov.tr/Anasayfa/MulkiIdariBolumleri.aspx>.

⁸⁰ BCA, 30.10.0.0/ 82.539.13, 2 Ekim 1945, 1. Güneyce'nin merkez nüfusu 1940'da 1.550, 1945'te 1.611'dir. Başbakanlık İstatistik Genel Direktörlüğü, *20 İlkteşrin 1940 Genel Nüfus Sayımı*, (t.y.), 527; BİGM, (1945) *Genel Nüfus Sayımı*, 498. İlçe olma kararı ile ilgili bk. 25.06.1945 tarih ve 4769 sayılı Kanun. *Resmî Gazete*, sy. 6047, 3 Temmuz 1945, 8994.

⁸¹ Güneyce Belediyesi, *Güneyce Belediye Başkanlığı Bülteni*, sy. 2(2006): 12.

⁸² BCA, 490.1.0.0/182.728.1, 25 Aralık 1946, 46.

⁸³ 12 Kasım 2012 tarih ve 6360 sayılı Kanun. *Resmî Gazete*, sy. 28489, 6 Aralık

Büyükköy Belediyesi; Büyükköy ve Altıntaş köylerinin birleştirilmesiyle 18 Ağustos 1953 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan kararın ardından kurulmuştur⁸⁴. İlk başkanı Müstecip Saruhan'dır⁸⁵. Çayeli'ne bağlı olan beldenin günümüzde sekiz mahallesi bulunmaktadır⁸⁶.

Gündoğdu (Hamidiye) Belediyesi; bucağın Taşlıdere, Hamidiye ve Dağınksu köylerinin katılımıyla 19 Aralık 1964 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan kararın ardından kurulmuştur⁸⁷. İlk belediye başkanı Necdet Kopuz'dur⁸⁸. Bucağa bağlı olan Bozukkale köyü 4 Nisan 1967 tarihli Cumhurbaşkanlığı onayıyla Gündoğdu belediye sınırlarına dâhil olmuştur⁸⁹. İmkânlarının yetersiz kalması nedeniyle hizmet verme noktasında sıkıntı

2012.

⁸⁴ Devlet Şûrası Umumi Heyetince kabul edilen 13.07.1953 gün ve 53/203-197 sayılı karar. *Resmî Gazete*, sy. 8487, 18 Ağustos 1953, 7010. Belediye kurulması için yapılan oylamaya, Büyükköy'deki 646 seçmenden 548'i ve Altıntaş'taki 373 seçmenden 297'si olmak üzere toplam 845 seçmen belediye teşkili yönünde oy vermeleri sonucunda toplam 2.476 nüfusa sahip adı geçen iki köyden müteşekkil Büyükköy Belediyesi kurulmuştur. *BCA*, 30.11.1.0/239.24.16, 28 Temmuz 1953, 7.

⁸⁵ "Eski Başkanlar", erişim 17 Aralık, 2017, <http://www.buyukkoy.bel.tr/Kurumsal/eski-baskanlar.html>; Ak, *Rize'nin Yönetim Tarihi*, 57.

⁸⁶ Mahalle adları için bk. "Mülki İdare Birimleri", erişim 17 Aralık, 2017, <https://www.e-icisleri.gov.tr/Anasayfa/MulkiIdariBolumleri.aspx>.

⁸⁷ Danıştay Genel Kurulunun 05.10.1964 tarih ve 1964/303-321 sayılı kararı, *Resmî Gazete*, sy. 11886, 19 Aralık 1964, 2. Taşlıdere, Hamidiye ve Dağınksu köylerinin birleşerek bir belediye teşkil etmeleri hususunda bu köylerin İhtiyar Meclislerince yapılan müracaatlarının kabulü neticesinde oylama yapılmıştır. Taşlıdere'deki 278 seçmenden 98'i, Hamidiye'ki 685 seçmenden 392'si ve Dağınksu'daki 591 seçmenden 328'i oylamaya katılmıştır. Oylama sonucu Taşlıdere'de 82 *evet* ve 16 *hayır*, Hamidiye'de 378 *evet* ve 13 *hayır*, Dağınksu'da 323 *evet* ve 4 *hayır* (toplamı 327 yapmaktadır. Hâlbuki seçime katılan kişi sayısı 328 olarak verilmiştir) yönünde oy kullanmıştır. Son nüfus sayımına göre Taşlıdere'nin 679, Hamidiye'nin 1.367 ve Dağınksu'nun 1.183 olmak üzere bu üç köyün toplam nüfusu 3.229'dur. Tüm bunlara ek olarak Valiliğin yaptığı incelemede de köylerin birbirlerine 1-1.600 metre mesafelerde bulunduğu görülmüş ve oy birliği ile 16 Ağustos 1964'te *Gündoğdu* adıyla bir belediye kurulmasına karar verilmiştir. *BCA*, 30.11.1.0/308.38.1, 17 Kasım 1964, 4.

⁸⁸ Ak, *Rize'nin Yönetim Tarihi*, 57.

⁸⁹ Köyün, belediyeye bağlanması hususunda yapılan oylamaya 337 seçmenden 200'ü katılmış ve 199'u *evet* oyu vermiştir. *BCA*, 30.11.1.0/327.16.11, 4 Nisan 1967, 7.

yaşayan Gündoğdu Belediyesi⁹⁰ 2012 yılında kaldırılarak belde, Rize Belediyesi sınırlarına dâhil edilmiştir⁹¹.

Kendirli Belediyesi; Kendirli'nin Merkez ilçeye bağlı bir köy olduğu dönemde 2 Kasım 1966 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan kararla kurulmuştur⁹². İlk başkanı Ali Serdar'dır⁹³. Günümüzde Rize'nin bir beldesi olan Kendirli'nin beş mahallesi bulunmaktadır⁹⁴.

Madenli Belediyesi; Madenli'nin Çayeli'ne bağlı bir köy olduğu dönemde 16 Mart 1973 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan kararla kurulmuştur⁹⁵. İlk başkanı Nazım Bostancı'dır⁹⁶. Günümüzde Çayeli'ne bağlı bir belde olan Madenli'nin on mahallesi bulunmaktadır⁹⁷.

Kalkandere'ye bağlı Yolbaşı köyünde belediye teşkilatı, 17 Kasım 1991 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan kararın ardından kurulmuştur⁹⁸. İlk başkanı Şaban Kamiloğlu'dur⁹⁹. Belediye 2014 yılına kadar faaliyet göstermiştir. Nüfusunun iki binin

⁹⁰ "Kara'dan Önemli Açıklamalar", erişim 17 Aralık, 2017, <http://www.gelisimtv.com.tr/m/?id=3077>.

⁹¹ 2012/433 sayılı karar, *Resmî Gazete*, sy. 28369, 30 Temmuz 2012.

⁹² Köyde belediye kurulmasına dair yapılan oylamaya 710 seçmenden 310'u katılmış ve 299'u *evet* 11'i *hayır* yönünde oy kullanmıştır. Köyün nüfusu 2.104'tür. Yapılan oylamaya katılımın yarının altında kalması ve köyün gelirinin tahminen 11.000 lira olması ve paranın belediye için yeterli gelmeyeceği nedenleriyle Danıştay üyelerinin bir bölümünce Kendirli'de belediye kurulması uygun görülmemişse de yapılan oylamanın ardından oy çokluğu ile belediye kurulmasına karar verilmiştir. Danıştay Genel Kurulunun 22.09.1966 tarih 1966/219-223 sayılı kararı, *Resmî Gazete*, sy. 12441, 2 Kasım 1966, 1; *BCA*, 30.11.1.0/323.39.6, 26 Ekim 1966, 7-8.

⁹³ "Kendirli Belediyesi Giriş Sayfası", erişim 18 Aralık, 2017, https://www.yerelnet.org.tr/belediyeler/belediye_secimsonuclari.php?yil=1968&belediyeid=127302; Ak, *Rize'nin Yönetim Tarihi*, 57.

⁹⁴ Mahalle adları için bk. "Mülki İdare Birimleri", erişim 17 Aralık, 2017, <https://www.e-icisleri.gov.tr/Anasayfa/MulkiIdariBolumleri.aspx>.

⁹⁵ Danıştay Üçüncü Dairesinin 20.02.1973 tarih ve 1973/51-48 sayılı kararı, *Resmî Gazete*, sy. 14478, 16 Mart 1973, 1.

⁹⁶ "Madenli Belediyesi Giriş Sayfası", erişim 18 Aralık, 2017, https://www.yerelnet.org.tr/belediyeler/belediye_secimsonuclari.php?yil=1977&belediyeid=127291.

⁹⁷ Mahalle adları için bk. "Mülki İdare Birimleri", erişim 17 Aralık, 2017, <https://www.e-icisleri.gov.tr/Anasayfa/MulkiIdariBolumleri.aspx>.

⁹⁸ İçişleri Bakanlığının 91/38923 sayılı kararı, *Resmî Gazete*, sy. 21054, 17 Kasım 1991, 51.

⁹⁹ Ak, *Rize'nin Yönetim Tarihi*, 58.

altına düşmesinin ardından 2012 yılında Güneyce belediyesinin kaldırıldığı aynı kararlarla Yolbaşı Belediyesi de 30 Mart 2014 tarihli mahalli genel seçimlerle birlikte kaldırılmış ve belde köye dönüştürülmüştür¹⁰⁰.

Salarha Belediyesi, Merkez ilçeye bağlı Müderrisler, Kukulukaya, Üzümlü ve Güneşli köylerinin katılımıyla 6 Aralık 1992 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan kararla Müderrisler köyü merkez olmak üzere *Çaykent* adıyla kurulmuştur¹⁰¹. 27 Mart 1994 seçimlerinin ardından Belediye, tüzel kişilik kazanmıştır¹⁰². İlk başkanı Mehmet Kazancı’dır¹⁰³. 1999’da Güneştepe köyü¹⁰⁴, 2007’de Kasarcılar köyü¹⁰⁵ (Kasarcılar ve Sırt mahalleleri olmak üzere), 2008’de Kireçhane köyü belediye sınırlarına dâhil edilmiş ve *Çaykent*’in mahalle sayısı dokuza çıkmıştır¹⁰⁶. Günümüzde de bu sayı değişmemiştir. Merkez ilçeye bağlı olan beldenin adı 28 Ekim 2016 tarihinde *Salarha* olarak değiştirilmiş ve belediyede *Salarha Belediyesi* adını almıştır¹⁰⁷.

Ardeşen’e bağlı Tunca köyünde 15 Haziran 1993 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan kararın ardından belediye teşkila-

¹⁰⁰ 12.11.2012 tarih ve 6360 sayılı Kanun. *Resmî Gazete*, sy. 28489, 6 Aralık 2012.

¹⁰¹ İçişleri Bakanlığının 92/41125 sayılı kararı, *Resmî Gazete*, sy. 21427, 6 Aralık 1992, 28.

¹⁰² “Tarihçe”, erişim 18 Aralık, 2017, <http://www.caykent.bel.tr/Kurumsal/Tarihce-742.html>. Aslında Yüksek Seçim Kurulunun 6 Haziran 1993 tarihinde belediye başkanlığı ve belediye meclis üyeliği seçimlerinin yapılmasına dair bir kararı bulunmaktadır. Farklı kaynaklarda da *Çaykent* Belediyesinin 1994’teki yerel seçimlerden sonra faaliyete geçtiğinin belirtilmesi, Yüksek Seçim Kurulunun bu kararının uygulanmadığını göstermektedir. Karar için bk. Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığının 07.02.1993 tarih ve 13 sayılı kararı, *Resmî Gazete*, sy. 21494, 12 Şubat 1993, 3-12.

¹⁰³ Ak, *Rize’nin Yönetim Tarihi*, 57; “*Çaykent* Belediyesinde Devir Teslim Yapıldı, son güncelleme 12 Aralık, 2017, <http://www.caykent.bel.tr/Haber/Caykent-Belediyesinde-Devir-Teslim-Yapildi-12.html>.

¹⁰⁴ 98/50402 sayılı karar, *Resmî Gazete*, sy. 23574, 5 Ocak 1999, 7.

¹⁰⁵ 460 seçmeni bulunan köyün % 70’i belediyeye katılma yönünde oy vermiştir. “Kasarcılar Köyü *Çaykent* Belediyesi’ne “evet” dedi”, erişim 18 Aralık, 2017, <http://www.yenisafak.com/yerel/kasarcilar-koyu-caykent-belediyesine-evet-dedi-88132>.

¹⁰⁶ “Tarihçe”, erişim 18 Aralık, 2017, <http://www.caykent.bel.tr/Kurumsal/Tarihce-742.html>.

¹⁰⁷ Yer adının değiştirilmesine dair karar. *Resmî Gazete*, sy. 29871, 28 Ekim 2016.

tı kurulmasına karar verilmiştir¹⁰⁸. 1994 yılındaki yerel seçimlerin ardından Belediye, faaliyetlerine başlamıştır. İlk başkanı Mustafa Topçu'dur¹⁰⁹. Beldenin günümüzde belediye sınırları içerisinde yedi mahallesi bulunmaktadır¹¹⁰.

Merkez ilçeye bağlı Muradiye köyünde, 31 Aralık 1993 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan kararın ardından belediye teşkilatı kurulmuştur¹¹¹. Belediye 1994 yerel seçimlerinden sonra faaliyetlerine başlamıştır. İlk başkanı Üzeyir Mert'tir¹¹². Muradiye beldesinin günümüzde altı mahallesi bulunmaktadır¹¹³.

Sonuç

Rize vilayetinde, günümüze kadar kurulan belediye teşkilatı sayısı 21'dir. Bunların biri il, on biri ilçe ve dokuzu belde belediyesidir. Rize, Pazar ve Çayeli belediyeleri Cumhuriyet öncesi dönemde kurulmuştur. Belediye teşkilatları Rize ve Pazar'da kaza oldukları dönemde, Çayeli'nde ise bucak olduğu dönemde oluşturulmuştur. Cumhuriyet döneminde vilayette kurulan ilk belediye Güneyce Belediyesi'dir. Belediyelerin çoğunluğu (sekizi) Demokrat Parti döneminde açılmıştır. Merkezlere yakın köylerin katılımıyla pek çok ilçe ve belde de zamanla belediye sınırları genişlemiştir. İlk zamanlar ulaşımdaki zorluk ve belediye imkânlarının yetersizliği gibi nedenlerden ötürü bazı köyler belediye sınırlarına dâhil edilememiştir. Zaman içerisinde bu yönde kaydedilen gelişmeler, belediye sınırlarının genişlemesinin önemli bir nedenidir. Bu sayede köyler belediye hizmetlerinden yararlanma imkânına kavuşurken belediyelerin

¹⁰⁸ İçişleri Bakanlığının 93/41817 sayılı kararı, *Resmî Gazete*, sy. 21608, 15 Haziran 1993, 8.

¹⁰⁹ "Tunca Belediyesi Giriş Sayfası", erişim 18 Aralık, 2017, https://www.yerelnet.org.tr/belediyeler/belediye_baskanlar.php?belediyeid=127343; Ak, *Rize'nin Yönetim Tarihi*, 57.

¹¹⁰ Mahalle adları için bk. "Mülki İdare Birimleri", erişim 18 Aralık, 2017, <https://www.e-icisleri.gov.tr/Anasayfa/MulkiIdariBolumleri.aspx>.

¹¹¹ İçişleri Bakanlığının 93/42744 sayılı kararı, *Resmî Gazete*, sy. 21805, 31 Aralık 1993, 29.

¹¹² "Muradiye Belediyesi Giriş Sayfası", erişim 18 Aralık, 2017, https://www.yerelnet.org.tr/belediyeler/belediye_secimsonuclari.php?yil=1994&belediyeid=127361; Ak, *Rize'nin Yönetim Tarihi*, 57.

¹¹³ Mahalle adları için bk. "Mülki İdare Birimleri", erişim 18 Aralık, 2017, <https://www.e-icisleri.gov.tr/Anasayfa/MulkiIdariBolumleri.aspx>.

de gelirleri artmıştır. Köylerin belediye sınırlarına alınma süreci günümüzde de devam etmektedir. Bu yönde yapılan oylamalarda lehte oy kullananların sayısında ezici bir üstünlük olduğu görülmüştür. Oylama sonrası aleyhte karar aldığı tespit edilen tek köy Salinköy'dür. Bazen bir köyün tamamı değil, yalnızca bir bölümü ya da bir mahallesi belediyeye dâhil edilmiştir. Bu durum daha çok köyün coğrafi yapısındaki zorluktan, ulaşım ağının yetersizliğinden yahut da köyün belli bir bölümünde yaşayanların çoğunun belediye sınırlarına dâhil olmak istemesinden kaynaklanmıştır.

Fındıklı, Güneyce ve İkizdere belediye teşkilatları; belediye kurulması için gerekli nüfusa sahip olamadıklarından dolayı ilçe oldukları dönemde kurulmuştur. Bu ilçelerden Güneyce, daha sonra beldeye dönüştürülmüştür. Belediyelerden Gündoğdu Belediyesi, imkânlarının yetersiz kalması nedeniyle hizmet verme noktasında sıkıntı yaşadığı için 2012 yılında; Güneyce ve Yolbaşı belediyeleri de nüfusları iki binin altında düştüğü için 2014 yılında kapatılmıştır. Günümüzde Rize'de faal olarak biri il, on biri ilçe ve altısı belde belediyesi olmak üzere toplam 18 belediye teşkilatı bulunmaktadır.

Kaynaklar

1. Arşiv Kaynakları

1.1. Başbakanlık Osmanlı Arşivi (BOA)

Fon Kodu: DH.UMVM Dosya No: 86.63.1 Belge No: 2

1.2. Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi (BCA)

Fon Kodu: 30.10.0.0 Yer No: 82.539.13 Belge No: 1

Fon Kodu: 30.11.1.0 Yer No: 69.7.13 Belge No: 3

Fon Kodu: 30.11.1.0 Yer No: 211.4.15 Belge No: 1

Fon Kodu: 30.11.1.0 Yer No: 235.37.17 Belge No: 2

Fon Kodu: 30.11.1.0 Yer No: 235.37.18 Belge No: 1

Fon Kodu: 30.11.1.0 Yer No: 236.2.10 Belge No: 7

Fon Kodu: 30.11.1.0 Yer No: 239.24.16 Belge No: 7

- Fon Kodu: 30.11.1.0 Yer No: 243.8.14 Belge No: 6
Fon Kodu: 30.11.1.0 Yer No: 243.8.15 Belge No: 6
Fon Kodu: 30.11.1.0 Yer No: 248.36.1 Belge No: 3
Fon Kodu: 30.11.1.0 Yer No: 248.36.2 Belge No: 9
Fon Kodu: 30.11.1.0 Yer No: 247.35.19 Belge No: 3
Fon Kodu: 30.11.1.0 Yer No: 250.8.11 Belge No: 7
Fon Kodu: 30.11.1.0 Yer No: 250.9.5 Belge No: 4
Fon Kodu: 30.11.1.0 Yer No: 254.43.21 Belge No: 4
Fon Kodu: 30.11.1.0 Yer No: 276.19.3 Belge No: 5
Fon Kodu: 30.11.1.0 Yer No: 281.8.1 Belge No: 12
Fon Kodu: 30.11.1.0 Yer No: 304.13.9 Belge No: 6
Fon Kodu: 30.11.1.0 Yer No: 308.38.1 Belge No: 4
Fon Kodu: 30.11.1.0 Yer No: 323.39.6 Belge No: 7-8
Fon Kodu: 30.11.1.0 Yer No: 327.16.11 Belge No: 7
Fon Kodu: 30.11.1.0 Yer No: 335.22.16 Belge No: 4
Fon Kodu: 30.11.1.0 Yer No: 340.46.21 Belge No: 5
Fon Kodu: 30.11.1.0 Yer No: 355.25.5 Belge No: 5
Fon Kodu: 30.11.1.0 Yer No: 361.7.20 Belge No: 4
Fon Kodu: 30.11.1.0 Yer No: 362.9.13 Belge No: 4
Fon Kodu: 30.11.1.0 Yer No: 362.11.4 Belge No: 4
Fon Kodu: 30.11.1.0 Yer No: 376.16.12 Belge No: 4
Fon Kodu: 30.11.1.0 Yer No: 345.24.16 Belge No: 4
Fon Kodu: 490.1.0.0 Yer No: 182.728.1 Belge No: 46
Fon Kodu: 490.1.0.0 Yer No: 512.2057.1 Belge No: 2-3

2. Süreli Yayınlar

Memleket

Sayı: 108 Tarih: 21 Ocak 1960

Resmî Gazete

Sayı: 1471 Tarih: 14 Nisan 1930

Sayı: 6635 Tarih: 18 Haziran 1947

- Sayı: 5800 Tarih: 5 Eylül 1944
Sayı: 6047 Tarih: 3 Temmuz 1945
Sayı: 7433 Tarih: 15 Şubat 1950
Sayı: 8144 Tarih: 28 Haziran 1952
Sayı: 8307 Tarih: 13 Ocak 1953
Sayı: 8311 Tarih: 17 Ocak 1953
Sayı: 8345 Tarih: 26 Şubat 1953
Sayı: 8349 Tarih: 3 Mart 1953
Sayı: 8487 Tarih: 18 Ağustos 1953
Sayı: 8655 Tarih: 11 Mart 1954
Sayı: 8657 Tarih: 13 Mart 1954
Sayı: 8857 Tarih: 19 Kasım 1954
Sayı: 8859 Tarih: 22 Kasım 1954
Sayı: 8968 Tarih: 30 Mart 1955
Sayı: 8978 Tarih: 11 Nisan 1955
Sayı: 9196 Tarih: 2 Ocak 1956
Sayı: 10460 Tarih: 18 Mart 1960
Sayı: 11703 Tarih: 14 Mayıs 1964
Sayı: 11886 Tarih: 19 Aralık 1964
Sayı: 12441 Tarih: 2 Kasım 1966
Sayı: 13097 Tarih: 10 Ocak 1969
Sayı: 13541 Tarih: 7 Temmuz 1970
Sayı: 13776 Tarih: 12 Mart 1971
Sayı: 14478 Tarih: 16 Mart 1973
Sayı: 21054 Tarih: 17 Kasım 1991
Sayı: 21427 Tarih: 6 Aralık 1992
Sayı: 21494 Tarih: 12 Şubat 1993
Sayı: 21608 Tarih: 15 Haziran 1993
Sayı: 21805 Tarih: 31 Aralık 1993

Sayı: 23574 Tarih: 5 Ocak 1999

Sayı: 24034 Tarih: 29 Nisan 2000

Sayı: 28369 Tarih: 30 Temmuz 2012

Sayı: 28489 Tarih: 6 Aralık 2012

Sayı: 29871 Tarih: 28 Ekim 2016

Rize

Sayı: 44 Tarih: 16 Haziran 1932

Zümrüt Rize

Sayı: 777 Tarih: 22 Ocak 1954

Sayı: 411 Tarih: 15 Şubat 1953

Sayı: 418 Tarih: 22 Şubat 1953

3. Kurumlar

Rize Merkez İlçe Seçim Kurulu Başkanlığı. Görüşme 12 Aralık 2017.

4. Kitaplar ve Makaleler

Ak, Orhan Naci. *Rize'nin Yönetim Tarihi*. Rize: Çınar Eğitim Kültür ve Yardımlaşma Derneği Yayınları, 2008.

Akgündüz, Ahmed. *Osmanlı Devletinde Belediye Teşkilâtı ve Belediye Kanunları*. İstanbul: OSAV, 2005.

Başbakanlık İstatistik Genel Müdürlüğü. *21.10.1945 Genel Nüfus Sayımı*. (t.y.).

Başbakanlık İstatistik Genel Direktörlüğü. *20 İkteşrin 1940 Genel Nüfus Sayımı*. (t.y.).

Başbakanlık İstatistik Umum Müdürlüğü. *22 Ekim 1950 Umumi Nüfus Sayımı*. Ankara, 1954.

Bostanoğlu, Özer. "Türk Belediyeciliğinde Güncel Tarihsellik". *Amme İdaresi Dergisi* 23, sy. 2(1990): 75-93.

Dâhiliye Vekâleti Nüfus Müdüriyeti Umumiyesi. *Son Teşkilat-ı Mülkiye'de Köylerimizin Adları*. İstanbul: Nüfus Müdüriyeti Umumiyesi Yayınları, 1928.

Devlet Salnamesi 1926-1927. (t.y.).

Ergin, Osman Nuri. *Mecelle-i Umûr-ı Belediye*. 5 cilt, İstanbul: İstanbul

- Büyükşehir Belediyesi Kültür İşleri Daire Başkanlığı, 1995.
- Ergin, Osman Nuri. *İstanbul Şehreminleri*. Haz. Ahmed Nezih Galitekin, İstanbul: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür İşleri Daire Başkanlığı, 1996.
- Eryılmaz, Bilal. *Tanzimat ve Yönetimde Modernleşme*. İstanbul: İşaret Yayınları, 1992.
- Güneyce Belediyesi. *Güneyce Belediye Başkanlığı Bülteni* 2, sy. 12(2006): 12.
- “Köy kanunu lâyihası ve Adalet Komisyonu düşüncesiyle içişleri Komisyonu raporu”. *TBMM Tutanak Dergisi*. Dönem 9, C. 22, Birleşim 86 (22.05.1953): 348-374. Url: <https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d09/c022/tbmm09022086.pdf>.
- Ortaylı, İlber. *Tanzimat Devrinde Osmanlı Mahalli İdareleri (1840-1880)*. Ankara: Türk Tarih Kurumu, 2000.
- Pazar İlçesi. *Ankara Pazarlılar Kültür ve Dayanışma Derneği*. 2006.
- Seyitdanlıoğlu, Mehmet. *Tanzimat Döneminde Modern Belediyeciliğin Doğuşu*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2010.
- Tavukçuoğlu, Hakan Şeker. *Her Yönüyle Güneysu Rize*. İstanbul: Güneysu Sosyal Dayanışma ve Kültür Derneği Yayınları, 1996.
- Trabzon Vilayet Salnamesi*. C.1, Trabzon: Trabzon Vilayet Matbaası, 1286.
- Trabzon Vilayet Salnamesi*. C. 2, Trabzon: Trabzon Vilayet Matbaası, 1288.
- Trabzon Vilayet Salnamesi*. C.13, Trabzon: Trabzon Vilayet Matbaası, 1305.
- Topuz, Ali. *Ali Topuz Anlatıyor -I- Değişimi Yaşamak (1932-1972)*. Söyleyişi, Hikmet Bila, İstanbul: Doğan Kitap, 2011.
- Yazıcı, Hamdi. *Fındıklı ve Çevresi, Karadeniz Matbaası*. 1984.
- Yörükoğlu, Fuat. “Türk Belediyeciliğinin Gelişim Süreci”. *Mevzuat Dergisi*, 135,(2009). Url: <https://www.mevzuatdergisi.com/2009/03a/02.htm>.

5. Web Sayfası

“Belediye Tarihi”. Erişim 17 Aralık, 2017.

<http://www.camliehemsin.bel.tr/sayfa/belediye-tarihi/85>.

“Çayeli Belediyesi Eski Başkanlarımız”. Erişim 12 Aralık, 2017.

<https://www.cayeli.bel.tr/tr/186/KURUMSAL/ESKI-BASKANLAR>.

“Çaykent Belediyesinde Devir Teslim Yapıldı. Son güncelleme 12 Aralık 2017.” <http://www.caykent.bel.tr/Haber/Caykent-Belediyesinde-Devir-Teslim-Yapildi-12.html>.

“Eski Başkanlar”. Erişim 16 Aralık, 2017.

<http://www.ardesen.bel.tr/Kurumsal/eski-baskanlar.html>.

“Eski Başkanlar”. Erişim 17 Aralık, 2017.

<http://www.buyukkoy.bel.tr/Kurumsal/eski-baskanlar.html>.

“Eski Başkanlar” Erişim 17 Aralık, 2017.

<http://www.iyidere.bel.tr/eskibaskanlar>.

“Eski Başkanlarımız”. Erişim 16 Aralık, 2017.

<http://www.hemsin.bel.tr/Sayfa/Eski-Baskanlarimiz-55.html>.

“Kara’ dan Önemli Açıklamalar”. Erişim 17 Aralık, 2017.

<http://www.gelisimtv.com.tr/m/?id=3077>.

“Kasarcılar Köyü Çaykent Belediyesi’ne “evet” dedi”. Erişim 18 Aralık, 2017. <http://www.yenisafak.com/yerel/kasarcilar-koyu-caykent-belediyesine-evet-dedi-88132>.

“Kendirli Belediyesi Giriş Sayfası” Erişim 18 Aralık, 2017.

https://www.yerelnet.org.tr/belediyeler/belediye_secimsonuclari.php?yil=1968&belediyeid=127302.

“Kuruluştan Günümüze Başkanlarımız”. Erişim 16 Aralık, 2017.

<http://www.kalkanderehaber.com/kalkandere/-kurulustan-gunumuz-belediye-baskanlarimiz-/2203>.

“Madenli Belediyesi Giriş Sayfası”. Erişim 18 Aralık, 2017.

https://www.yerelnet.org.tr/belediyeler/belediye_secimsonuclari.php?yil=1977&belediyeid=127291.

“Mahalle Muhtarları”. Erişim 12 Aralık, 2017.

<http://www.pazar.bel.tr/tr/Icerik.ASP?ID=76>.

“Muradiye Belediyesi Giriş Sayfası”. Erişim 18 Aralık, 2017.

https://www.yerelnet.org.tr/belediyeler/belediye_secimsonuclari.php?yil=1994&belediyeid=127361.

“Mülki İdare Birimleri”. Erişim 18 Aralık, 2017.

<https://www.e-icisleri.gov.tr/Anasayfa/MulkiIdariBolumleri.aspx>.

“Tarihçe”. Erişim 18 Aralık, 2017.

<http://www.caykent.bel.tr/Kurumsal/Tarihce-742.html>.

“Tunca Belediyesi Giriş Sayfası”. Erişim 18 Aralık, 2017.

https://www.yerelnet.org.tr/belediyeler/belediye_baskanlar.php?belediyeid=127343.